

Helsingin kaupunki
Kaupunkiympäristön toimiala
Maankäyttö ja kaupunkirakenne - palvelukokonaisuus
Asemakaavoitus
Eteläinen alueyksikkö

28.2.2018

Suomen Arkkitehtiliiton lausunto Helsinki Garden asemakaavan muutoksen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta

VIITE: Lausuntopyyntö 17.1.2018, HEL 2017-007173 T 10 03 03, Hankenumero 0789_6

Asemakaava 2017-007173

”Asemakaavan muutos mahdollistaa yksityisen monitoimiareenan sekä muiden tapahtuma-, liikunta- ja vapaa-ajan palveluiden, toimistojen, asuntojen ja majoitustilojen sekä pysäköintilaitosten rakentamisen Nordenskiöldinkadun ja Pohjoinen Stadiontien varteen, Helsingin Jäähallin tiloihin sekä Eläintarhan puiston metsäselänteen ja Pohjoisen Stadiontien varren pallokentän alaisiin tiloihin. Lisäksi on tarkoitus mahdollistaa ajotunnelin rakentaminen alueelle Vauhtitien suunnasta.”

HELSINKI GARDEN

Suomen Arkkitehtiliitto esittää huolensa valtakunnallisesti merkittävään paikkaan Helsingissä ehdotettua Helsinki Garden -hanketta kohtaan. Mittavan rakennuskompleksin sijoittaminen pääkaupungin Keskuspuiston ympäristöön poikkeaa kaupunkisuunnittelussa ja -rakentamisessa noudatetuista linjoista. Hankkeella on laajoja vaikutuksia kaupunkirakenteeseen ja kaupunkikuvaan. Tähän nähden hankkeen valmistelu on ollut yksipuolista. Julkinen keskustelu ja kaupunkilaisten vaikuttamisen mahdollisuudet ovat olleet riittämättömiä.

Helsinki Garden -hanketta valmistellaan Helsingin Keskuspuistossa sijaitsevalle tontille Olympiastadionin pohjoispuolelle. Maan alle sijoittuisi urheiluareena ja kauppakeskus (maalaiset tilat n. 130 000 m²) sekä maan päälle asumista ja hotellitoimintoja (maapäälliset osat yhteensä noin 75 000 m²). Lisäksi hankkeeseen kuuluisi 1000 auton pysäköintitilat maan alla varsinaisen rakennuspaikan ulkopuolella.

Suunnitelma perustuu arkkitehtuurikilpailun voittaneeseen ehdotukseen. Hanketta arvosteltiin jo kilpailun ratkettua erityisesti liiallisesta kerrosalasta, mutta jatkekehittelyssä hankkeen kerrosala on vielä lisääntynyt. Palkintolautakunnan suositusten mukaan: ”jatkosuunnittelussa tulee ottaa huomioon arvostelussa mainitut kehittämissuhteet. Voittanut ehdotus on erittäin kehityskelpoinen. Nykymuodossaan se on kuitenkin tarpeettoman massiivinen. Jatkekehittelyssä kerrosalan määrää voitaisiin juryn arvion mukaan vähentää ja korttelin ehkä nyt jo ylidramaattisenkin korkeita kulmia saada näin madallettua. Maltillisempikin räystäslinjan muotoilu ja kulmien mataloittaminen säilyttäisivät silti ehdotuksen hienon, dynaamisen ilmeen.”

Asuntorakentamisen tuominen Keskuspuistoon kuuluvalle tontille, sen kapeimmalle kohdalle, yksityistää erittäin kriittisen kohdan Helsingin avoimesta, julkisesta ulkotilasta. Pohjoisesta Töölönlahdelle katkeamattomana jatkuva Keskuspuisto on Helsingille ominainen erityispiirre ja kaupungin tärkein

viheryhteys. Sen täysipainoinen säilyminen sekä maisemallisesti että toiminnallisesti on pystyttävä turvaamaan.

Olympiastadionin merkitys on kiistaton kansallisena monumenttina. Sen hallitsevan aseman liikuntapuistossa ja kaupunkimaisemassa tulee säilyä. Ehdotettu Helsinki Garden -hanke on Helsingin kaupunkiympäristössä poikkeava, erittäin suurikokoinen rakennus, joka viitesuunnitelman mukaisena ottaisi hallitsevan roolin kaupunkimaisemassa. Sen rakennusvolyymi peittää Olympiastadionin tornin ja Keskuspuiston hahmottamiseen liittyviä oleellisia pitkiä kaupunkinäkymiä. Sopeutuakseen ympäristön suurten liikuntarakennusten joukkoon Helsinki Garden –rakennusta tulee madalta huomattavasti. Rakennuksen päämassalle esitetyn +60,00 m sijaan ylin räystäskorkeus tulee asettua stadionin katsomorakennusten n. +36,00 korkeustasolle.

Viitesuunnitelman havainnemateriaali on puutteellista. Se ei havainnollista rakennusta kaukonäkymissä, rakennuksen kokoa suhteutettuna Olympiastadioniin ja sen uuteen toimintaympäristöön, eikä sitä miten rakennus suhteutuu Keskuspuistoon sekä Töölön kaupunginosan rakennusvolyymeihin.

Olympiastadionia korjataan parhaillaan monitoimistadioniksi. Sen pohjoinen sisäänkäynti saapumisreitteen palvelee suurta osaa suurtaapahtumien yleisövirroista ja liikennetarpeista. Näiden sovittaminen Keskuspuiston luonnon- ja liikuntaympäristöön on ollut vaativa tehtävä. Ehdotettu Helsinki Garden asuntoineen Keskuspuistosta lohkaistavalla tontilla sijoittuisi tämän uudella tavalla keskeisen alueen välittömään yhteyteen. Asuntojen, hotellin ja liiketilojen sijoittaminen heikentäisi merkittävästi alueen kehittämistä nykyisessä tarkoituksessaan ulkoilun, liikunnan ja suurtaapahtumien alueena. Asuminen ja suurtaapahtumat toimivat parhaiten, kun fyysistä välimatkaa on riittävästi näiden kahden kovin erityyppisen ja häiriöherkän toiminnon välillä.

Arkkitehtuurikilpailun ohjelmassa liikunta- ja urheilutilojen, yleisötaapahtumien, päivittäistarpeiden sekä majoitus-, ravintola- ja toimistotilojen vuotuseksi käyttäjämääräksi arvioitiin 6,44 miljoonaa. Täysin maan alle sijoittuva urheiluareena on maailmanlaajuisesti uusi rakennustyyppi. Maanalainen rakentaminen suurille, samanaikaisesti poistuville ihmisjoukoille, kauppakeskukselle ja pysäköintihallille edellyttää huomattavia rakenteita.

Huoltoon, ilmanvaihtoon ja poistumisteihin liittyvät ratkaisut sijoittuisivat myös Helsinki Gardenin rakennettua aluetta laajemmalle alueelle Keskuspuistoon. Laadukkaan julkisen ympäristön luominen lähes 30 metriä katutasen alapuolelle jatkuviin areenayleisön kulkureitteihin on poikkeuksellinen haaste. Osin maanalainen kauppakeskus muuttaisi samalla myös lähikaupunginosien kivijalkakauppojen toimintamahdollisuuksia, eikä siten tue Helsingin pyrkimystä luoda urbaania katuelämää.

Suomen Arkkitehtiliitto pitää mahdollisena sijoittaa urheilulle tarkoitettu rakennus alueelle, jossa on pitkät perinteet laadukkaan urheilurakentamisen saralla. Sen sijaan urheiluareenaan liittymättömät toiminnot sekä niiden suuri volyyymi Keskuspuistoon kuuluvalla tontilla edellyttävät hankkeen lähtökohtien uudelleen arviointia.

Helsingissä 28.2.2018

Suomen Arkkitehtiliitto SAFA ry